

's-Hertogenbosch, 28 februari 2013

Aan de voorzitter van de gemeenteraad,

Namens de CDA fractie en de VVD fractie willen wij u graag het initiatiefvoorstel 'Aanpak problematiek *overgewicht bij jongeren in 's-Hertogenbosch*' aanbieden.

Jan-Hein van Beers (CDA)
Patrick Molle (VVD)

Initiatiefvoorstel

‘Aanpak problematiek overgewicht bij jongeren in ’s-Hertogenbosch’

“De jeugd heeft de toekomst”

0. Vooraf

Voor u ligt het initiatiefvoorstel 'Aanpak problematiek overgewicht bij jongeren in 's-Hertogenbosch. Dit voorstel is tot stand gekomen, doordat wij in april 2012 zagen dat de doelen, benoemd in de lokale gezondheidsnota 2008, om tot een vermindering van overgewicht bij de jongeren in 's-Hertogenbosch nog niet behaald waren. Vanwege onze betrokkenheid bij dit onderwerp en onze motivatie om de problematiek van overgewicht effectiever aan te pakken, hebben we in 2012 een discussienotie gemaakt om bewustwording op dit onderwerp tot stand te brengen. We merkten daarbij dat onze discussienotie "bestrijding overgewicht bij jongeren in 's-Hertogenbosch" niet alleen in de commissie Maatschappelijke Ontwikkeling tot positieve reacties leidde, maar ook dat we vanuit de samenleving veel reacties kregen op de notitie. De stijging van jongeren met overgewicht de afgelopen jaren wordt als een groot probleem gezien. Het is dan ook van belang om aandacht te houden op het onderwerp en de beschikbare middelen voor dit probleem daar in te zetten waar ze het beste renderen. Op basis van de discussie in de commissie en de reacties uit de samenleving zijn wij gaan onderzoeken hoe we tot een versterking van beleid zouden kunnen komen. We zijn ons verder gaan verdiepen in de theorie en gesprekken aangegaan met deskundigen, projectleiders, artsen en burgers. Daarbij zijn we ingegaan op de problematiek en de mogelijke oplossingen voor het probleem. Specifiek hebben we daarbij ingezoomd de situatie binnen 's-Hertogenbosch en de maatregelen en projecten die momenteel al in uitvoering zijn. Ons viel daarbij op dat er binnen 's-Hertogenbosch een aantal initiatieven zijn op het gebied van bestrijding van overgewicht en er veel betrokkenheid is bij het onderwerp, maar dat de aanpak fragmentarisch plaatsvindt. Er is geen duidelijke verbinding tussen de projecten en de meeste projecten genieten enkel bekendheid onder specifieke doelgroepen. Daarnaast is er geen duidelijk loket waar je terecht kunt m.b.t. tot dit onderwerp (althans dit wordt zo ervaren).

Door de deskundigen wordt daarbij genoemd als een belangrijke voorwaarde voor succes van beleid, dat er continuïteit in het beleid en de projecten komt en er enkel nieuwe projecten worden opgestart als het ingezette beleid niet tot het gewenste resultaat leid. Dus de focus aanbrengen i.p.v. continu met nieuwe projecten starten. Op deze wijze hebben wij ook dit initiatiefvoorstel vormgegeven. Wij vragen niet om meer geld en nieuwe projecten in de bestrijding van overgewicht van de jeugd. Wij willen eerst een evaluatie van het gevoerde beleid en op basis daarvan doelen voor de toekomst formuleren en hier op sturen. Het doel is om een zo effectief mogelijk beleid vorm te geven en uit te voeren binnen 's-Hertogenbosch. Daarnaast zien wij dat er nu al winst te behalen is om aan te sluiten bij de Jongeren Op Gezond Gewicht beweging (JOGG). Deze methodiek heeft een landelijke uitstraling en biedt kansen om meerdere partijen in de stad te mobiliseren dan nu het geval is. JOGG is complementair aan het beleid wat momenteel in 's-Hertogenbosch wordt gevoerd en zorgt ervoor dat er samenhang en continuïteit in de verschillende projecten komt. Na de evaluatie van het beleid kan onder de vlag van JOGG het beleid voor de toekomst verder worden vormgegeven.

Wat ons betreft moet dit initiatiefvoorstel niet gezien worden als eindpunt, maar juist als begin voor een verbetering in beleid en aandacht voor dit onderwerp. Zodoende met als resultaat een vermindering van het overgewicht onder jongeren. Voor ons houdt het werk ook niet op na dit initiatiefvoorstel. Nieuwe gesprekken met andere (ervarings-) deskundigen zijn alweer ingeplant en wij zijn voornemens de aandacht in de komende jaren op dit onderwerp op de agenda te houden. Samen werken aan een goed resultaat! De jeugd heeft immers de toekomst!

Jan-Hein van Beers
Patrick Molle

1. Aanleiding:

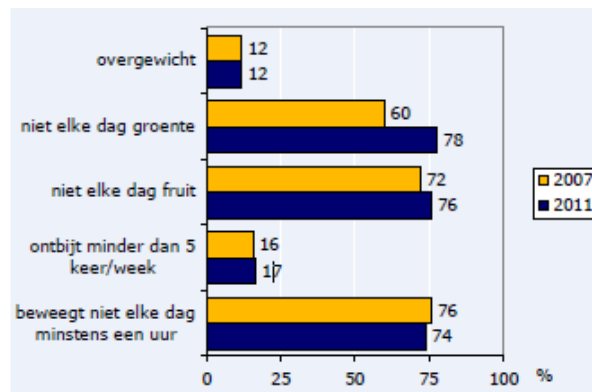
Als je in de stad rondloopt dan hoef je maar om je heen te kijken en je ziet Bosschenaren jong en oud eten. Een heerlijke zak patat, een pizza of een andere vette hap. Op bijna iedere hoek kan je wel iets ongezondst te eten halen. We leven tegenwoordig in een maatschappij waarbij de omgeving zo is ingericht om in onze gemakken te voorzien. Of het nu kant en klare maaltijden bij de supermarkt betreft, het gebruik van de auto en de computer en televisie in huis tegenwoordig kunnen we met de minst mogelijk inspanningen ons leven leiden. Het is dan ook niet gek dat de bevolking steeds dikker wordt. In veel gevallen is overgewicht een welvaartsziekte. Het probleem van overgewicht in Nederland groeit. Het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu heeft vastgesteld uit onderzoek dat De helft van de Nederlandse bevolking te dik is. Bij de mannen geldt dit voor zestig procent, bij de vrouwen is dat 44 procent. Ook steeds meer kinderen en jongeren hebben hier mee te kampen. Uit de Landelijke Groeistudie van TNO blijkt dat van de jeugd van 2 tot 21 jaar 14% overgewicht en 2% ernstig overgewicht heeft. Gemiddeld genomen is het percentage overgewicht onder jongeren in 30 jaar met ruim 40% toegenomen (joggfactsheet januari 2013). Het centrum voor jeugd & gezin meldt dat in de gemeente 's-Hertogenbosch gemiddeld 14% van de jongens en 17% van de meisjes te dik is.

Een recentelijk studie naar overgewicht bij kinderen in zeven Europese landen, gepubliceerd op 26 april 2012, wijst uit dat ruim een vijfde van de Nederlandse kinderen te dik is. In het onderzoek komt o.a. naar voren dat: *'Het is duidelijk dat er verschillen zijn in de culturele tradities, familiegebruiken en eetgewoonten tussen de verschillende Europese landen'*, zegt professor Brug. *'Het onderzoek laat zien dat kinderen één ding gemeen hebben - ze worden allen blootgesteld aan meerdere factoren die overgewicht bij de kinderen veroorzaken. Slechts één oorzaak aanpakken zal dan ook niet werken'*.

De jeugdmonitor 2011 's-Hertogenbosch van de GGD Hart van Brabant laat de volgende cijfers zien:

Hierbij valt op dat jongeren in 's-Hertogenbosch steeds minder groenten en fruit eten. Zo'n 17% van de jongeren ontbijt minder dan 5 keer per week. Niet ontbijten, houdt in sterke mate verband met overgewicht bij jongeren. Ook het beweeggedrag onder de jongeren binnen de gemeente is nog niet optimaal. Op dit moment voldoet zo'n driekwart van de jeugd in de regio en ook in 's-Hertogenbosch niet aan de landelijke beweegnorm

Figuur 1. Overgewicht, voeding en bewegen in 's-Hertogenbosch

Overgewicht en obesitas komen dus steeds meer voor op jongere leeftijd. Een verontrustende ontwikkeling: Overgewicht en vooral obesitas worden in verband gebracht met verschillende chronische aandoeningen zoals diverse vormen van kanker, hart- en vaatziekten en diabetes (Diabetes Mellitus type 2). Daarnaast kan overgewicht samengaan met lichamelijke beperkingen en psychosociale problemen, zoals depressie bij volwassenen of gepest worden bij kinderen. Overgewicht en obesitas hangen dan ook samen met een hogere sterftkans en verminderde kwaliteit van leven. De levensverwachting voor een 20-jarige met obesitas is 4,5 jaar korter dan voor een 20-jarige met een gezond gewicht. Daarnaast zijn er grote kosten aan de stijging van overgewicht te verbinden. Uit cijfers blijkt dat overgewicht en obesitas de maatschappij per jaar ongeveer 1,2

miljard euro kosten aan medische zorg en daarbij zo'n 2 miljard aan gedeerde arbeidsproductiviteit en kosten voor arbeidsongeschiktheid (nota Overgewicht 2009). Door nu de problemen bij de groep jongeren met overgewicht te verminderen profiteren we als samenleving in de toekomst. Immers in een vergrijzende samenleving hebben we deze jongeren in de toekomst hard nodig om de sociale structuren in deze gemeente overeind te houden en een aantrekkelijke vestigingsstad te blijven voor bedrijven die gezonde en gekwalificeerde arbeiders nodig heeft. Het terugdringen van overgewicht is dan ook van groot belang en zou een van de speerpunten moeten zijn van beleid binnen de gemeente 's-Hertogenbosch.

2. Wat is overgewicht?

Overgewicht ontstaat wanneer iemand meer calorieën binnenkrijgt dan dat hij of zij verbruikt. De opname van energie is dan niet meer in balans met de mate van verbranding van energie door het lichaam. Erfelijke factoren kunnen hierbij ook een rol spelen. Te veel eten en te weinig bewegen leidt tot een overschot aan calorieën, wat in het lichaam wordt opgeslagen als vet. Per dag heeft een volwassen man met een niet al te actieve levensstijl ongeveer 2500 kilocalorieën per dag nodig. Voor een volwassen vrouw zijn dat 2000 kilocalorieën. Voor kinderen zijn per leeftijdscategorie cq. groeifase andere hoeveelheden calorieën voorgeschreven. Personen die meer calorieën binnen krijgen dan voorgeschreven en die dit niet kunnen compenseren (bv. door extra te bewegen) slaan meer vet op en worden zwaarder. De gebruikelijke niveaus worden zodoende overschreden tot aan het punt waarbij de gezondheid in het geding komt.

Een methode om te bepalen of een persoon een gezond gewicht heeft is door middel van de Body Mass Index (BMI). De BMI werd geïntroduceerd in de 19e eeuw door de Belgische statisticus Adolphe Quételet en met deze rekenmethode wordt het lichaamsgewicht in kilogram, gedeeld door de lichaamslengte in meters in het kwadraat. Een persoon met een BMI van meer dan 25 kg/m² wordt beschouwd als te zwaar (overgewicht); een BMI van meer dan 30 kg/m² wordt beschouwd als zwaarlijvig (obesitas). Bij 40 kg/m² of meer wordt het morbide obesitas genoemd. Voor kinderen in verschillende leeftijdscategorieën worden aangepaste BMI-scores gehanteerd om te bepalen of er sprake is van gezond gewicht of overgewicht.

De Wereldgezondheidsorganisatie beschouwt bij volwassenen een BMI tussen 18,5 kg/m² en 25 kg/m² als ideaal voor een gezond individu. Zwaarlijvigheid en vooral obesitas kunnen gezondheidsklachten tot gevolg hebben. Te denken valt aan hart- en vaatziekten, kortademigheid, slaapapneu, gewrichtsproblemen, depressie en lage zelfwaardering.

3. Huidig beleid: Gemeente 's-Hertogenbosch:

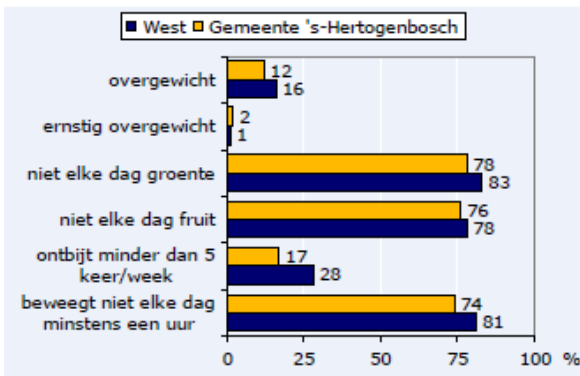

Ook de gemeente 's-Hertogenbosch onderkent de problemen die voortkomen uit overgewicht en obesitas en heeft hierop ook beleid ontwikkeld. In de Lokale gezondheidsnota 2008-2011: "Samen Werken aan gezondheid in 's-Hertogenbosch". Worden de verschillende projecten, doelstellingen en acties uiteengezet die de gezondheid van de inwoners van de gemeente moet verbeteren.

Zo is er het programma Slimmmm gecreëerd. Dit is een cursusprogramma voor kinderen en jongeren met overgewicht, waarmee jongeren kunnen afvallen. In deze cursus wordt geleerd om Slimmmm te eten en bewegen. De GGD is gestart met de uitvoering van twee projecten op het gebied van gezondheid en bestrijding van overgewicht: de wijkcampagne 'Samen Gezond in West' en het project 'Lekker in je vel'.

In de regio Den Bosch loopt tevens een pilot voor kinderen met obesitas via een nieuw concept: de gezinscoach. De samenwerking met gemeenten zorgt ervoor dat niet alleen interventies in de zorg plaatsvinden, maar ook in de directe woon- en leefomgeving van het kind. Via het nieuwe project "Bossche Jeugd in Balans" door het centrum van jeugd en gezin wordt de jeugd in 's-Hertogenbosch West aangezet tot een gezondere leefstijl. In 's-Hertogenbosch west valt op dat 16% van de jongeren overgewicht heeft. Dit is boven het gemiddelde van het percentage in 's-Hertogenbosch. Bij 2% van de jongeren is zelfs sprake van ernstig overgewicht.

Ook via de sportvisie probeert de gemeente de jonge Bosschenaren aan te sporen om meer te bewegen en de participatie te vergroten van sporten onder de jeugd. Vooral S-port heeft verschillende activiteiten op het gebied van sport, 'S-PORT is een initiatief van de gemeente 's-Hertogenbosch. Alle inwoners worden uitgedaagd om mee te doen met 'S-PORT, ieder op zijn eigen niveau met zijn eigen talenten. Het Centrum voor Jeugd en Gezin en de GGD coördineert in de wijken activiteiten die te maken hebben met het verbeteren van de gezondheid en het terugdringen van overgewicht. Hierbij kan gedacht worden aan o.a.:

- lessen over de schijf van vijf
- vanuit pleinactief gezonde spelactiviteiten uitzetten
- smaaklessen
- kinderkoken / superchefs
- gezondheidstestdagen (meten en wegen)

Binnen de gemeente zijn er een aantal scholen, die uitvoering geven aan de Gezonde School methode en op deze wijze aandacht besteden aan het thema overgewicht. In 2012 is daarnaast de motie Gezonde Scholen aangenomen in de raad, wat inhoudt dat het college in samenwerking met de scholen in 's-Hertogenbosch afspraken maakt om ongezond voedsel te weren en aanbod van gezond voedsel te stimuleren.

Al deze maatregelen worden in 's-Hertogenbosch ingezet om binnen de gemeentegrenzen het percentage jongeren met een overgewicht terug te dringen en op een acceptabel niveau te krijgen.

4. Landelijk beleid:

Ook op landelijk niveau zet de overheid in op het terugdringen van overgewicht onder de jeugd. Via de programma's de gezonde schoolkantine, het voedingscentrum en Sport en Bewegen in de Buurt (buurtsportcoach) probeert de landelijke overheid het overgewicht onder de jeugd terug te dringen. Tevens is in 2010 het zogeheten landelijk JOGG-programma – Jongeren op Gezond Gewicht - in het leven geroepen onder het ambassadeurschap van Paul Rosenmöller. JOGG (www.jogg.nl) is de beweging waarbij iedereen in stad, dorp of wijk zich inzet om gezond eten en bewegen voor jongeren

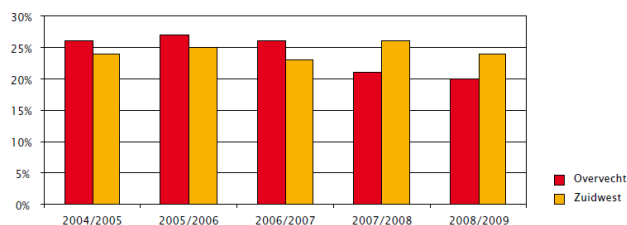
gemakkelijk en aantrekkelijk te maken. Jongeren (0-19), hun ouders en hun omgeving staan hierbij centraal. Het is een lokale aanpak waarbij niet alleen ouders en gezondheidsprofessionals zich bezighouden met de leefstijl van de kinderen maar bijvoorbeeld ook winkeliers, bedrijven, scholen en de gemeente zelf. In de JOGG aanpak worden de diverse invalshoeken (beleidsvelden) bijeen gebracht en worden samen met partners uit het maatschappelijke

veld én het bedrijfsleven acties voorbereid en uitgevoerd. Met deze gecoördineerde aanpak ontstaan gezondheidsprogramma's waarbinnen de uitvoering van activiteiten op elkaar zijn afgestemd. De gemeente kan betreffende het 'bewegen' makkelijker sturing geven en afstemming realiseren. De gemeente heeft verantwoordelijkheid op meerdere beleidsvelden die hierop ingezet kunnen worden. Hiervoor is publiek-private samenwerking en de inzet van social marketing een belangrijk instrument.

De JOGG methodiek komt voort uit een succesvolle formule die is overgenomen uit Frankrijk, daar bekend onder de naam Epoque (Ensemble Prévenons l'Obésité Des Enfants), waar het percentage jongeren met overgewicht significant gedaald is. Dit programma startte begin jaren '90 en heeft in verschillende EPODE-steden bijna een halvering van het aantal jongeren met overgewicht opgeleverd! Tevens heeft een soortgelijke, integrale aanpak in Utrecht Overvecht laten zien dat het werkt. Daar is door een langdurige samenwerking van gemeente, GGD, zorg en welzijnsorganisaties en scholen via allerlei activiteiten het overgewicht onder de jongeren tussen 2005 en 2010 gedaald van 27% naar 20%! Inmiddels zijn al 23 gemeenten aangesloten bij de JOGG beweging met als laatste toevoegingen de gemeente Breda en Dongen

Figuur 1: Overgewicht 4- tot 12-jarigen in Overvecht en Zuidwest (%)

Kortom werken via de JOGG-aanpak werkt en aansluiten bij dit initiatief geeft de gemeente toegang tot alle kennis die landelijk opgedaan worden in de projecten bij de verschillende JOGG-gemeenten. Aansluiten bij het JOGG-programma betekent voor een gemeente dat het landelijke JOGG-bureau de gemeente ondersteunt bij de implementatie van de JOGG-aanpak d.m.v. advies, trainingen, communicatie en ondersteuning bij verbinding van publieke en private partners binnen de gemeente. De landelijke overheid heeft zich als doel gesteld dat er in 2015 75 JOGG gemeenten in Nederland zijn.

5. Overwegingen:

In de Lokale gezondheidsnota 2008-2011 stond als ambitie opgenomen dat het overgewicht onder volwassenen in de gemeente 's-Hertogenbosch niet verder toeneemt en dat het bij kinderen omlaag wordt gebracht. De hoofddoelstelling: 'Het percentage kinderen van 0-19 jaar met overgewicht moet in 2011 lager zijn dan 14%'. Om deze doelen te realiseren zijn een aantal acties en maatregelen geformuleerd (zie bijlage). De doelstelling is tot op heden nog niet gerealiseerd. In het jaarverslag van 2011 valt te lezen dat in 2009, 2010 en 2011 er nog steeds sprake was van overgewicht van kinderen in 's-Hertogenbosch van 0-19 jaar in 14% van de gevallen. Gesteld kan worden dat de doelstelling, verminderen overgewicht bij jongeren in 's-Hertogenbosch, benoemd in de lokale gezondheidsnota 2008-2011, nog niet behaald is.

De gemeente heeft de afgelopen jaren een aantal verschillende projecten opgezet die bij moeten dragen aan de realisatie van deze doelstelling en daarover gecommuniceerd in de jaarverslagen. Echter, een evaluatie van de lokale gezondheidsnota 2008-2011 en in het specifiek op de doelstelling terugdringen overgewicht ontbreekt. Ook zijn de nieuwe projecten op het gebied van terugdringen van overgewicht bij de jeugd (lekker-in-je-vel, slimmmmm enz.) nog niet geëvalueerd. De effectiviteit van het gevoerde beleid en de eventuele bijstellingen of intensiveringen, die nodig zijn voor de realisatie van de doelstelling, zijn daardoor nog niet uitgevoerd. Vanaf 2012 is de gemeente verder gegaan met de gestelde doelen in de lokale gezondheidsnota en heeft er geen update van de nota plaatsgevonden. Bij de behandeling van de bespreeknotitie "bestrijding overgewicht bij jongeren in 's-Hertogenbosch", in de commissie MO van 29 augustus 2012, benadrukte de commissie het belang van de bestrijding van overgewicht van de jongeren in de gemeente. Tevens werd benoemd dat het belangrijk is om eerst de huidige maatregelen / projecten te evalueren en vervolgens indien nodig nieuwe projecten te starten en/of huidig beleid te intensiveren. Wethouder Schouten benadrukte in de discussie dat er al veel gedaan wordt aan de bestrijding van obesitas in de gemeente 's-Hertogenbosch, er aan gezonde voeding wordt gewerkt en dat hij met een inventarisatie van de projecten naar de commissie toe zou komen. De recente cijfers met betrekking tot overgewicht bij de jeugd laten echter nog geen positieve ontwikkelingen zien. Het is dan ook van belang om nog dit jaar met een evaluatie van beleid en projecten te komen zodoende tijdig bij te kunnen sturen en tot effectievere maatregelen te komen. De verschillende deskundigen, die wij gesproken hebben, beamen het belang van het zorgen voor continuïteit in de projecten die effectief zijn en pas met nieuwe projecten te beginnen wanneer dit nodig is. Het creëren van een langdurige aanpak levert daarbij het beste resultaat. Het evalueren van beleid en dan pas starten met nieuw beleid past in deze werkwijze. Zodra de evaluatie van beleid gereed is, zou er een raadsvoorstel moeten komen met daarin voorstellen en geformuleerde doelen over het terugdringen van overgewicht bij jongeren in 's-Hertogenbosch voor de komende jaren.

Er zijn daarnaast een aantal 'no-regret' maatregelen die genomen kunnen worden en complementair zijn aan het huidige beleid. In de gesprekken met verschillende burgers en belanghebbenden komt het beeld naar voren, dat ze vaak niet op de hoogte zijn van de verschillende projecten die er zijn binnen de gemeente en er een globaal overzicht ontbreekt. In onze zoektocht naar informatie over projecten binnen de gemeente kwamen wij terecht bij verschillende projecten en ontbreekt er een duidelijk overzicht en beeldmerk. Juist in de huidige tijd waarin marketing, sociale media en de 'één loket gedachte' een belangrijke rol spelen, wordt deze werkwijze nog niet optimaal inzet bij het beleid tot vermindering van overgewicht. Dit is in onze optiek een gemiste kans, immers de groep is al lastig bereikbaar en daardoor is het belangrijk om een zo laag mogelijke drempel te creëren. Wij stellen daarom ook voor dat 's-Hertogenbosch zich gaat aanmelden als JOGG gemeenten en zich vanaf 2014 hier actief mee aan de slag gaat. Werken conform de JOGG methodiek is complementair aan het huidige beleid van de gemeente 's-Hertogenbosch en heeft veel voordelen.

Door de samenwerking tussen publieke en private partners worden alle effectieve initiatieven in de gemeente op het gebied van gezond eten en meer bewegen onder de JOGG-paraplu uitgevoerd. Dit geeft herkenbaarheid bij belangrijke stakeholders, private partijen en de bevolking. Via de sociale media wordt het bewustwordingsproces verder op gang geholpen. Daarnaast helpen private partners met communicatiekracht en marketingtechnieken om jongeren te verleiden tot gezond gedrag en de drempel tot concrete acties te komen verlaagd. Indien mogelijk dragen private financieel bij. Ook worden bestaande structuren worden versterkt met behulp van de JOGG-pijlers. Het maatschappelijk veld (instellingen, sportverenigingen enz.) wordt zodoende beter benut. Er worden keuzes gemaakt in activiteiten en doelgroepen, sommige activiteiten worden niet meer uitgevoerd of uitgevoerd door andere partijen, communicatie wordt beter ingezet en ouders worden aangesproken en actief betrokken. Het samenwerken met private partijen biedt voordelen bij algemene gezondheidsbevordering, het beschikbaar stellen van (financiële) middelen en het inbrengen van expertise om anderen te overtuigen van het belang van gezondheid.

Er zijn daarnaast nog vele kansen die momenteel op dit onderwerp onbenut blijven. In de 5 sterren regio is als speerpunt van beleid benoemd: het verder ontwikkelen van de Agro & Food cluster in de regio Noordoost Brabant (zie o.a. bijlage: position paper 'Van sterke clusters naar een excellente regio'). Het aangaan van samenwerking, het creëren van synergie en het (extra) investeren in het beleid versterkt het cluster en kan leiden tot ontwikkeling van nieuwe producten en extra werkgelegenheid. Het komt vervolgens ook het beleid in de gemeente ten goede, omdat vervolgens effectievere methodes en producten beschikbaar zijn voor uitvoering.

Ook de 'kracht van de stad', oftewel de sportverenigingen, de wijken en de burgers zelf kunnen nog beter benut worden in de uitvoering van beleid. Door het beter gebruik te maken van de energie en betrokkenheid van de inwoners van de gemeente kan het beleid een verdere stimulans krijgen. Wij denken dan ook aan het ondersteunen van deze initiatieven door middel van een financiële bijdrage op initiatieven en projecten die vanuit de samenleving worden opgezet. Er zou dan ook budget moeten worden vrij gemaakt voor initiatieven uit de samenleving die passen binnen de doelen van JOGG en leiden tot een vermindering van het overgewicht onder jongeren. Tegenover dit geld voor de te organiseren activiteiten, die de doelen van het JOGG ondersteunen, moet een bijdrage staan van de aanvrager(s). Dit hoeft geen financiële bijdrage te zijn, maar kan ook bestaan uit inzet van vrijwilligers. De ondersteuning van deze activiteiten kunnen leiden tot een maatschappelijke multiplier en versterken de bekendheid met JOGG en waar het voor staat. Als voorbeeld van een activiteit zou gedacht kunnen worden aan bewoners die graag in de wijk de ouders van jongeren kennis willen ondersteunen in het gezond koken en hiervoor budget nodig hebben voor de aanschaf van kookboeken gericht op gezond koken. Of een bewoner die in samenwerking met de buurtsportvereniging een groepje kinderen met overgewicht wil helpen en hiervoor budget nodig heeft voor de aanschaf van sportspullen of documentatie m.b.t. een gezond eetpatroon. Het doel is om ook de maatschappij (o.a. de bewoners in de wijk) in beweging te brengen en hun 'kracht' te benutten in aanpak van dit probleem.

6. Financiën:

JOGG-gemeenten betalen een vaste vergoeding voor de geboden ondersteuning. Voor gemeenten met meer dan 50.000 inwoners is dat 10.000 euro excl. BTW per jaar, contractueel wordt vastgelegd dat de gemeente zich 3 jaar committeert aan JOGG. Dat betekent in totaal 30.000 euro excl. BTW tot en met 2017. Voor de JOGG activiteiten is een bedrag van 20.000 euro benodigd in 2014 als startbudget.

7. Het voorstel:

Initiatiefnemers vragen de gemeenteraad om het onderstaande besluit te nemen.

De gemeenteraad van 's-Hertogenbosch, in vergadering op 23 april 2013;
gezien het bepaalde in artikel 37 Reglement van Orde;
gehoord het besprokene in de commissie MO van 10 april;

Besluit:

- 1. Binnen het gezondheidsbeleid van de gemeente het thema 'bestrijding overgewicht jeugd' als speerpunt van beleid te benoemen.**
- 2. De gemeente 's-Hertogenbosch tot JOGG-gemeente te maken in 2014, om daarmee eerdere intenties te onderstrepen om overgewicht onder jongeren in 's-Hertogenbosch terug te dringen.**
- 3. Daarvoor in de meerjarenbegroting van 2014-2017 de benodigde middelen op te nemen.**
- 4. Tevens de intentie uit te spreken om voor JOGG (Jongeren op gezond gewicht) bij de vaststelling van de Begroting 2014 een bedrag van € 20.000 op te nemen voor uitvoering van JOGG-activiteiten.**
- 5. Het college te verzoeken in het tweede en derde kwartaal 2013 een evaluatie op te stellen van de in de periode tot medio 2013 uitgevoerde maatregelen ter bestrijding van overgewicht bij jeugd en deze voor 1 oktober 2013 ter kennis van de raad te brengen.**

's-Hertogenbosch,
De griffier,

De voorzitter,

Bijlagen:

Brug J, van Stralen MM, te Velde SJ, Chinapaw MJM, De Bourdeaudhuij I, et al. (2012) Differences in Weight Status and Energy-Balance Related Behaviors among Schoolchildren across Europe: The ENERGY-Project. PLoS ONE 7(4): e34742. doi:10.1371/journal.pone.0034742

Documenten:

'Gezond@Breda' : Nota Lokaal Beleid Volksgezondheid 2012 t/m 2015

'Gezondheid dichtbij' : Landelijke nota gezondheidsbeleid

'Samen Werken aan gezondheid in 's-Hertogenbosch' : Lokale gezondheidsnota 2008-2011

Beleidsplan 'Centrum voor Jeugd en Gezin in 's-Hertogenbosch' 2012-2016

Jeugdbeleidsplan "Voorrang voor Jeugd 2010-2014"

GGD-HVB: jeugdmonitor 2011: kernbevindingen gemeente 's-Hertogenbosch

CDA en VVD bespreeknotitie: "bestrijding overgewicht bij jongeren in 's-Hertogenbosch"

Notulen: Commissievergadering Maatschappelijke Ontwikkeling gemeente 's-Hertogenbosch van 29 augustus 2012

Internetartikelen en pagina's:

<http://www.vumc.nl/afdelingen/over-vumc/nieuws/6915279/>

<http://www.jogg.nl>

http://www.jogg.nl/download/47/januari_2013_factsheet_jogg.pdf

<http://mens-en-gezondheid.infonu.nl/leven/7493-vetzucht-hoe-ontstaat-overgewicht.html>

<http://nl.wikipedia.org/wiki/Obesitas>

<http://www.euro.who.int/en/home>

<http://www.voedingscentrum.nl>

<http://ggd-hvb.buurtmonitor.nl/report/folder%20kernbevindingen%20jeugdmonitor%2012-18%202011%20's-hertogenbosch.pdf>

<http://www.vivent.nl/slimmm/>

<http://www.samengezondin.nl/>

<http://www.s-port.nl>

<http://www.5nob.nl/assets/Position-paper-vDEF3.pdf>

http://www.utrecht.nl/images/Gggd/gezondheidsbevordering/Gezond_Gewicht/JOGG/Eindartikel_Evaluatie_pilot_JOGG-Noordwest_GGGD_Utrecht.pdf

In het nieuws:

<https://twitter.com/Joggveghe>

<http://www.bd.nl/regio/regio-oss-en-uden/voorlichting-over-voeding-blijft-dankzij-jogg-1.1262811>

<http://www.fcdenbosch.nl/Nieuws/9/3554/JOGG%20TE%20GAST%20IN%20STADION%20DE%20VLIE RT.html?siteID=1>

http://www.jongerenopgezondgewicht.nl/actueel/jogg_breda_bedrijfsleven_mengt_zich_in_strijd_tegen_overgewicht

http://www.breda-actief.nl/index.php?page_id=445

<https://www.facebook.com/JOGGleiden>

http://www.nieuwsvanhier.nl/bericht.php?bericht_id=11677

<http://nocnsf.nl/cms/showpage.aspx?id=6687>

Gesprekken gehouden met:

Dr. Jolanda Habraken (Tranzo, Tilburg University), Marlie van Santvoort (Provinciale Raad voor Gezondheid), Irene Koster (Beleidsmedewerker Jeugd & Onderwijs / gemeente 's-Hertogenbosch), Monika Alting van Geusau (jeugdarts), Ellen Anzion en Mandy Gerritzen (GGD), Wim Trugg (voorzitter voetbalvereniging OJC Rosmalen), Wendy Vos (voorzitter turnvereniging Flik Flak).

Gezondheidsbeleid 2007-2011: deel bestrijding overgewicht bij inwoners 's-Hertogenbosch

Overgewicht

Overgewicht is een groot gezondheidsprobleem. Ofschoon er al veel maatregelen zijn ingezet, signaleren we in de stad nog steeds een stijgende trend in overgewicht. Een versterkte integrale intersectorale aanpak is dan ook noodzakelijk met aandacht voor beweegprogramma's en gezonde voeding, de sociale omgeving (bijvoorbeeld school en buurt) en de fysieke omgeving (voorzieningen). De sectoren Sport & Recreatie, Jeugd&Onderwijs, Ruimtelijke Ordening, Verkeer & Vervoer en Welzijn zijn actief bij het beleid betrokken.

1 Ambitie

Overgewicht onder volwassenen neemt niet verder toe en wordt bij kinderen omlaag gebracht.

2 Wat willen we bereiken?

De preventie van overgewicht in de gemeente 's-Hertogenbosch richt zich zowel op het voorkomen van het ontstaan van overgewicht als op het voorkomen dat jongeren die al overgewicht hebben verder toenemen in gewicht.

Hoofddoelstellingen:

- Het percentage kinderen van 0-19 jaar met overgewicht moet in 2011 lager zijn dan 14%;
- Het percentage volwassenen met overgewicht bedraagt in 2011 niet meer dan 41%.

Omdat overgewicht samenhangt met beweging en gezonde voeding worden de volgende subdoelstellingen gehanteerd:

Meer mensen actief laten bewegen:

- In 2011 voldoen meer inwoners aan de norm voor gezond bewegen t.o.v. het ijkjaar 2007 (43%);
- Het aantal laag opgeleiden en niet westerse allochtonen dat minimaal maandelijks sport stijgt t.o.v. ijkjaar 2007 (57% en 49%).

Een beter voedingspatroon bij met name kinderen en ouders:

- In 2011 voldoen meer kinderen en ouders aan de aanbeveling groenteconsumptie (200 gram per dag) en fruitconsumptie (2 stuks fruit) en wordt er meer ontbeten t.o.v. het ijkjaar 2007.

Risicogroepen: Mensen met een lage sociaal economische status, jeugdigen en niet westerse allochtonen.

3 Indicatoren

- Gezondheidsmonitor GGD (JGZ en EKD), jeugd en onderwijsmonitor (JOM), gemeentelijke gezondheidsanalyse, gemeentelijke sportmonitor, CBS-onderzoek.

4 Wat doen we nu al?

- Activiteiten afdeling Sport & Recreatie:
 - preventie: regeling sportstimulering, inzet vakleerkrachten bewegingsonderwijs (buurt-onderwijs-sport, BOS) op Brede Bossche Scholen in aandachtsbuurten, activiteiten gericht op sportdeelname allochtone meiden, sport en spelbus, schoolsportprojecten op alle basisscholen, beweegcoach, fitheidstest, move 2B, meer bewegen voor ouderen/svo/gezond bewegen;

	<ul style="list-style-type: none"> - terugdringen overgewicht: kamp go for (f)it, stick to (f)it, project op 1 lijn; - Activiteiten wijk-buurtgericht gezondheidswerk; zoals het project samen koken; - Overgewicht is een belangrijk speerpunt van beleid op de Brede Bossche Scholen in de aandachtsbuurten.
5	Wat gaan we nog meer doen?
	<ul style="list-style-type: none"> - Gemeentelijke dienst "Sport & Recreatie" is leidend in coördinatie beweegprogramma's. De jeugdgezondheidszorg 0-19 jaar (GGD/Vivent) vervult deze op het gebied van signalering en gezonde voeding; - Afstemming beweegprogramma's met verzekeraar (afdeling parazorg VGZ) en eerste lijn (huisarts/fysiotherapeut); ingezet moet worden op een integraal elkaar versterkend aanbod van bewegen; - In collectieve ziektekostenverzekering bijstandsgerechtigden beweegprogramma's opnemen waarbij gemeentelijke afdeling Sport & Recreatie als een voorkeursleverancier door verzekeraar wordt aangemerkt; - In 2011 een uitgebreider aanbod aan beweegactiviteiten gecombineerd met voedselvoorlichting, specifiek voor mensen met een lage sociaal economische status en niet westerse allochtonen; - Inzet gezondheidsmakelaar; - Combinatie buitenschoolse opvang (BSO) en sport, bijvoorbeeld pilot Klup Up 4-13 jaar; - Brede Bossche Scholen worden intensiever benut als vindplaats en actierrein; - Anticiperen op landelijk aanbod, bijvoorbeeld subsidieregeling combinatiebanen, actieplan sport en bewegen; - Een gezonder aanbod van voedingsmiddelen op scholen en (sport)kantines; - Aanleg van aantrekkelijke wandel en fietspaden in de stad en rondom scholen; - Ruimte voor bewegen in RO-beleid; kritisch toezien op speelruimte bij toekomstige (herstructurerings) bouwprojecten, beweegmogelijkheden bij Brede Bossche Scholen; - Samenwerking met Jeroen Bosch ziekenhuis op aanpak overgewicht.
6	Beleidsafdelingen en partijen
	<p>Gemeente, afdelingen Sport & Recreatie, Jeugd & Onderwijs, Welzijn, Stadsontwikkeling, Beheer Openbare Ruimte, Verkeer & Vervoer, Economische Zaken.</p> <p>Partijen: zorgverzekeraar(s), eerste lijnszorg (multidisciplinaire gezondheidscentra), onderwijs en buitenschoolse opvang, Jeroen Bosch ziekenhuis, GGD, Vivent.</p>
7	Financiën in gemeentelijke meerjarenbegroting
	<ul style="list-style-type: none"> - Inwonersbijdrage GGD; - Wijk en buurtgericht gezondheidswerk; - Projectgelden voor speerpunten gezondheidswerk (GSB-beleid); - Gezondheidsmakelaar; - Projecten afdeling Sport & Recreatie (zie sportnota); - Beleid Jeugd & Onderwijs/Stadsontwikkeling/BOR/Verkeer & Vervoer/Wijkgericht werken.